

Nedavno je naime direktor Evropske energetske zajednice Janez Kopac jasnim rečima kritikovao Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Albaniju, Crnu Goru, Severnu Makedoniju, Kosovo i Ukrajinu – jer subvencionišu vađenje uglja i uveliko ga koriste za proizvodnju energije.

„Pogled na statistiku pokazuje koliko su ove države u proizvodnji električne energije zavisne od uglja: na Kosovu je to 95 odsto, u Srbiji 66 odsto, u Bosni i Hercegovini 60 odsto, a i Ukrajina i dalje ima 26 odsto udela u potrošnji. I pri tom nije tako da bi taj udeo s godinama bio sve manji. U Srbiji i BiH se čak planiraju nove termoelektrane na ugalj, u Ukrajini se postojeće prilagođavaju za rad još u narednih 25 do 30 godina“, navodi frankfurtski list. Te države, koje su, sa izuzetkom Kosova, sve potpisale Parisku konvenciju o klimi, taj ugalj potpomažu stotinama miliona evra svake godine, naglašava se dalje u tekstu. „Kopac, čija Energetska zajednica želi da u energetskoj i klimatskoj i van granica EU uvede standarde EU, računa da su Ukrajina i zemlje zapadnog Balkana 2018. i 2019. proizvodnju električne energije korišćenjem kamenog uglja i lignita direktno subvencionisale sa 900 miliona evra – najviše u Ukrajini, 751 miliona evra, a potom u Srbiji sa 88 miliona evra, i Bosni i Hercegovini sa oko 40 miliona.“

Uz te direktne subvencije vlade daju industriji uglja i garancije za kredite. Samo 2019. je to bilo u iznosu od oko dve milijarde evra. Vrlo često tu se zapravo radi o prikrivenoj pomoći države, što je inače zabranjeno Ugovorom o Energetskoj zajednici. Taj problem je Evropskoj komisiji poznat, ali se do sada niko za to nije interesovao“, piše u tekstu.

Da bi se to promenilo, Svetska banka i druge međunarodne finansijske agencije pokrenule su inicijativu sa ciljem da se pomogne Srbiji i drugim zemljama regiona i Ukrajini da odlučnije krenu u pravcu obnovljivih i ekološki prihvatljivih izvora energije.

Tako je krajem prošle nedelje je sa radom počela takozvana „Platforma“. „Ona bi trebala da deluje zajedno sa već postojećom inicijativom EU ‘Regioni uglja u tranziciji’ koja raspolaže sa više desetina milijardi evra. Cilj je da se ostvari ‘pravedna tranzicija’. To znači sastavljanje planova za zatvaranje rudnika uglja i elektrana, organizovanje pomoći za pogođene ljude, opštine i kompanije. Samo na zapadnom Balkanu od uglja naime živi oko 30.000 ljudi iz, u Ukrajini oko 40.000.“

Sredstva za finansiranje te nove platforme trebalo bi da dođu od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Već u prošlosti je ta banka finansirala izgradnju solarnih elektrana i elektrana na vetar jačine od oko 500 megavata. Delomično su novi parkovi vetrenjača nastali na površini nekadašnjih rudnika uglja.

Izvor: dw.com

